

2022-08-15
TJÄNSTESKRIVELSE
SOCN 2022-00277
KFKS 2022-00534

Remiss – förslag till nya föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2022:xx)

Synpunkter inför yttrande till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar att överlämna synpunkter över remiss till kommunstyrelsen enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad 15 augusti 2022.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Nacka kommun ges möjlighet att lämna synpunkter på Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) förslag till nya föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2022:xx). Förslaget rör socialnämndens utredning och fastställande av faderskap eller föräldraskap samt socialnämndens utredning när barn har kommit till genom assisterad befruktning av ensamstående.

Skälet till att ändra föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2021:64) är att de inte är anpassade till den lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2022.

Ändringarna avser även de protokoll som idag används av socialnämnden för utredning av faderskap, föräldraskap, när barn tillkommit genom assisterad befruktning av ensamstående eller faderskap/moderskap om någon av eller båda föräldrarna ändrat könstillhörighet (HSLF-FS 2021:64).

Kommunens yttrande ska inlämnas senast den 1 september och de nya föreskrifterna föreslås träda i kraft 1 december 2022.

Ärendet

Bakgrund

Den 1 oktober 2021 trädde Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds (MFoF)

förslag till nya föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2021:64) om socialnämndens utredning och fastställande av faderskap eller föräldraskap samt om socialnämndens utredning när barn har kommit till genom assisterad befruktning av ensamstående, i kraft.

I processen med att ta fram dessa föreskrifter och allmänna råd har avstämningar skett med flera remissinstanser bland annat Nacka kommun. I enlighet med vad socialnämnden då föreslog i tjänsteskrivelse SOCN 2021/82 tillstyrkte kommunstyrelsen MFoF:s förslag genom beslut om yttrande vid sammanträde 2021-03-29, paragraf 134.

Efter att ovan nämnda föreskrifter och allmänna råd trätt i kraft har det skett nya lagändringar som gett MFoF anledning att åter se över föreskrifterna och allmänna råden i syfte att anpassa dem till de nya reglerna och tillhandahålla aktuell information.

Nya ändringarna

Den 1 januari 2022 trädde ändringar i den föräldraskapsrättsliga regleringen i kraft. Utifrån den nya lagstiftningen har MFoF tagit fram ett förslag till nya föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2022:xx) som rör socialnämndens utredning och fastställande av faderskap eller föräldraskap samt om socialnämndens utredning när barn har kommit till genom assisterande befruktning av ensamstående.

Nacka kommun ges möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Kommunens yttrande ska inlämnas senast den 1 september och de nya föreskrifterna föreslås träda i kraft 1 december 2022.

Syftet med ändringarna är att göra den föräldraskapsrättsliga regleringen mer modern, jämlik och ändamålsenlig. Ändringarna består bland annat i införandet av föräldraskapspresumtion, möjlighet till digital bekräftelse och en mer teknikneutral reglering kring rättsgenetiska undersökningar.

Ändringarna i korthet:

Digital bekräftelse och bekräftelse hos socialnämnden

Att införa digital bekräftelse innebär att reglerna om bekräftelse av föräldraskap moderniserats och förenklats genom att ogifta föräldrar under vissa förutsättningar nu getts möjlighet att bekräfta ett föräldraskap digitalt. Digitala bekräftelser antas leda till att fler barn i ett tidigare skede får två rättsliga föräldrar och att barnets rättigheter därmed stärks.

De nya reglerna om digital bekräftelse innebär att socialnämndens skyldighet att utreda vem som är barnets andra förälder inträder först 15 dagar efter barnets födelse (2 kap. 1 § FB).

Nya regler för föräldraskapspresumtion

Föräldraskap kommer att automatiskt registreras för alla gifta par oavsett kön, vilket innebär att regleringen blir könsneutral och jämlik. Det innebär också att fler föräldraskap kommer att gälla utan myndighetskontroll, men att dessa kan hävas om det senare visar sig att förutsättningarna för rättsligt föräldraskap inte är uppfyllda. Vid assisterande befruktning krävs att olika kriterier är uppfyllda för att föräldraskap ska kunna förutsättas.

Vid ifrågasatt föräldraskapspresumtion har ett nytt utredningsprotokoll (bilaga 4) tagits fram vilket innebär en större anpassning till hur familjebildningen ser ut i dagens samhälle och alla typer av föräldraskap.

Kostnadsfria rättsgenetiska analyser för kommuner och domstolar

Den nya lagen om rättsgenetisk undersökning vid utredning av föräldraskap innebär bland annat att Rättsmedicinalverket ska stå för den rättsgenetiska utredningen. Det betyder att kommuner och domstolar avgiftsfritt ger Rättsmedicinalverket analysuppdraget.

Den 1 januari 2022 bytte förordningen (1969:624) om blodundersökning m.m. vid utredning av faderskap namn till förordning (1969:624) om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap och rättsgenetisk undersökning infördes genomgående i förordningen som teknikneutralt begrepp.

Nacka kommuns synpunkter på remissen

Nacka kommun finner förslaget om att uppdatera forskrifter och allmänna råd som positivt i sin helhet då det överensstämmer med rådande lagstiftning. Utredningsprotokollet bidrar till en större enhetlighet i utredningar samt bedöms som mer könsneutralt och inkluderande.

Genom ändringsförslagen främjas barnets rätt till trygghet, tillhörandeskap och rätt till sin förälder stärks.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte innebära något merarbete för den som utför utredningen. I det avseendet bedöms förslaget inte innebära några merkostnader för kommunerna.

Det nya utredningsprotokollet och andra bilagor finns inlagda i Nacka kommunens IT-baserade verksamhetssystem, sedan lagändringen trädde i kraft, 1 januari 2022. Det innebär inga extra kostnader då ändringar som styrs av lagändringar ingår i leverantörens uppdrag.

Kostnaden för rättsgenetiska undersökningar vid utredning av faderskap enligt föräldrabalken tas bort från kommunen och ska betalas av staten vilket innebär en minskad kostnad för kommunen.

Konsekvenser för barn

Författningsförslaget bidrar till en mer enhetlig och jämlik tillämpning av utredningsförfarande, vilket är en trygghet för barnen som i ett tidigare skede kan få två juridiska föräldrar.

Bilagor

1. Förslag på synpunkter
2. Remitteringsmail
3. Konsekvensutredning
4. B1-U-protokoll
5. B8 - Bekräftelse av faderskap, föräldraskap eller moderskap
6. B10- Begäran om bistånd av utlandsmyndighet

Caroline Andreasson
Enhetschef
Barn- och familjeenheten

Christina Sandahl
Kvalitetsutvecklare
Barn och familjeenheten
Kvalitet Individ och familj